

DOMSTOL
ADMINISTRASJONEN

**Mål og handlingsplan
for
internasjonalt arbeid i
Domstoladministrasjonen (DA)**

2015-2020

Innledning

I samsvar med den generelle samfunnsutviklingen opplever også domstolene en stadig økende grad av internasjonalisering.

Internasjonaliseringen av rettstvistene og rettskildene medfører at hverdagen for norske dommere blir stadig mer krevende. Dette gjelder spesielt på menneskerettighetsområdet, men også for så vidt gjelder lovgivning og rettspraksis knyttet til EU, som Norge gjennom EØS-avtalen har gjort til norsk rett. Det er DAs oppgave å bistå domstolene og dommerne med å håndtere denne utviklingen.

I Europa har vi sett en stadig sterkere grad av rettsliggjøring av samfunnene. Innbyggerne blir stadig mer fokusert på sine rettigheter i forhold til hverandre og statene, og produksjonen av ny lovgivning er høy. Dette har medført en sterk økning av antall saker som kommer til domstolene. Resultatet er at ressurstilgangen ikke har fulgt med i tilstrekkelig tempo, restansene og saksbehandlingstidene har økt og tilliten til domstolene er under press.

Felles utfordringer i Europa knyttet til saksbehandlingstid, kvalitet og ressurstilgang for domstolene har medført europeiske initiativ knyttet til måling av forskjeller fra land til land. Dette har igjen ført til et press i retning av harmonisering og standardisering. Tanken har vært at felles problemer kan løses ved felles løsninger. Utviklingen har vært sterkest innenfor bruk av ny teknologi for å avvikle saker i domstolene og for å styre driften i domstolene både på lokalt og nasjonalt plan. Dette gjelder bruk av informasjonsteknologi og opptak av lyd og bilde for å sikre beviser i retten.

Internasjonalt arbeid gjør norske domstoler bedre

Selv om norske domstoler har kommet langt og oppnår svært gode resultater i internasjonale målinger, har noen land kommet lengre enn oss innenfor flere områder. Dette gjelder særlig med hensyn til bruk av teknologi. Sikringen av domstolenes formelle uavhengighet i lov og Grunnlov er også et område hvor den internasjonale utviklingen har løpt fra oss, selv om dommerens reelle uavhengighet i Norge er udiskutabel. .

Den strategiske planen pålegger DA å arbeide for at *"domstolene er på høyde med den internasjonale utviklingen mht. uavhengighet, effektivitet og kvalitet"*. For å realisere denne målsettingen og for å underbygge og styrke vår åpne økonomi og samfunnsmodell, bør DA og norske domstoler være utadvendte institusjoner som tar opp i seg det beste fra verden omkring. Dette krever at dommerne og DA deltar på relevante internasjonale arenaer hvor beste praksis for avvikling av saker og drift av domstoler utveksles. Dette gjelder spesielt på det nordiske plan, men også på europeisk og internasjonalt nivå for øvrig.

Vi bidrar til internasjonal utvikling

I tillegg til utbyttet vi har av å delta på relevante internasjonale arenaer, har norske domstoler selv mye å bidra med på disse arenaene, til hjelp for utviklingen i andre lands domstoler.

Internasjonalt engasjement er også påkrevet for å være med på byggingen av rettsstater og demokratier i Europa. Dette rettsoppbyggende arbeidet er en forpliktelse som påhviler oss som et land med lange demokratiske tradisjoner, effektive domstoler fri for korrupsjon og betydelige økonomiske ressurser. Domstolenes og DAs arbeid i denne forbindelse har i de senere år i stor utstrekning vært knyttet til et samarbeid med Utenriksdepartementet og Financial Mechanism Office i Brussel. Det rettsoppbyggende arbeidet er bistandspreget og fungerer mer som en understøttelse av norsk utenrikspolitikk enn som en kilde til modernisering av norske domstoler. Arbeidet oppleves likevel som personlig svært utviklende og meningsfullt for de involverte fra domstolene og DA. Arbeidet er også med på å bygge gode relasjoner mellom Norge og de involverte nasjoner.

Virkeområdet og rammer for mål og handlingsplanen

Strategisk plan 2014-2020

DAs strategiske plan gir de overordnede føringer for DAs arbeid frem mot 2020. Som nevnt ovenfor, følger det planen at DA skal legge til rette for at norske domstoler er på høyde med den internasjonale utviklingen.

Dette krever at dommerne og DA har oversikt over det som skjer internasjonalt og har evne til å bruke denne kunnskapen nasjonalt.

Utveksling av erfaringer fra det internasjonale arbeidet vil medvirke til at DA blir bedre rustet til gjennomføre de mål som er satt innenfor de enkelte strategiområder.

Mål og handlingsplan for DA

Selv om internasjonalt arbeid i DA i stor utstrekning vil involvere domstolene, er mål og handlingsplan 2014-2020 rettet inn mot DAs virksomhet.

En sentral oppgave for DA blir på den ene siden å sørge for at det internasjonale arbeidet i DA ivaretar utviklingsbehovene i domstolene på best mulig måte. Det internasjonale arbeidet skal involvere dommere og andre ansatte i domstolene, og opparbeidet kunnskap må videreformidles.

På den andre siden skal DA sørge for at involveringen av domstolene i det internasjonale arbeidet tilpasses hensynet til optimal drift av domstolene.

Budsjettmessige rammer

Den del av det internasjonale arbeidet som har som hovedformål å videreutvikle norske domstoler, finansieres over DAs ordinære budsjett og skjer innenfor de årlige rammer som settes av styret.

Den delen av det internasjonale arbeidet som er bistandsorientert – det rettsoppbyggende arbeidet – skal finansieres gjennom særskilte tildelinger fra relevante kilder, i hovedsak Utenriksdepartementet og Financial Mechanism Office i Brussel..

Geografisk arbeidsområde for det rettsbyggende arbeidet

DA vil konsentrere det rettsoppbyggende arbeidet til de EU-land som prioriteres av Financial Mechanism Office som mottakere av slik finansiering. I tillegg vil DA fortsette samarbeidet med Utenriksdepartementet for å videreutvikle domstolene i statene på Balkan.

Mål og handlingsplan for internasjonalt arbeid 2015 – 2020

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>Saksvekst, kompleksitet og rettspolitiske utfordringer</p> <p>Det vises til punkt A. Saksvekst og kompleksitet og punkt B. Rettspolitiske utfordringer under strategiområdene i Strategisk Plan 2014-2020.</p> <p>Den stadig økende globale mobiliteten i næringsliv, offentlig sektor og hos privatpersoner, tilsier at stadig flere saker for domstolene vil ha grenseoverskridende elementer.</p>	<p>DA er tilknyttet internasjonale institusjoner som gir DA og domstolene bedre forutsetninger for å kunne møte de fremtidige utfordringer den økte saksveksten og kompleksiteten innebærer.</p> <p>Dommere og andre ansatte i domstolene er involvert i det internasjonale arbeidet, og kunnskap som er opparbeidet fra det internasjonale arbeidet blir videreformidlet i DA og domstolene på optimal måte.</p>	<p>Direktøren vil årlig redegjøre for det internasjonale arbeidet som gjøres i DA og i domstolene, og oppsummere den internasjonale utviklingen på domstols-området til DAs styre.</p> <p>DA vil fortsette med sitt engasjement i følgende organer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeidsorganet for Etterutdanning av Nordiske Dommere (SEND) <p>Utveksling av erfaringer på dommernivå mellom de nordiske land.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nordisk samarbeid mellom domstoladministrasjonene <p>De nordiske domstoladministrasjonene møtes årlig på ledernivå for å utveksle erfaringer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nordisk samarbeid på

		<p>jordskifteområdet DA vil videreutvikle samarbeidet i Norden på jordskifteområdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> •European Commission for Efficiency in Justice (CEPEJ) CEPEJ, som er en kommisjon under Europarådet, utgjør en sentral aktør for utviklingen av domstolsystemene i Europa. Deltakelse gir tilgang til kunnskap om domstolsutviklingen i medlemslandene til Europarådet og åpner for deltakelse i domstolsfaglige diskusjoner og aktiviteter på europeisk nivå. •European Network for Councils of the Judiciary (ENCJ) ENCJ er direkte rettet mot domstolsadministrasjoner i EU/EØS – land, samt søkerland. Gjennom nettverket gis DA tilgang til erfaringer fra andre lands administrasjon av domstoler og ENJC utgjør møteplass for domstolfaglige diskusjoner. <p>For å optimalisere utbyttet av deltakelsen i de internasjonale fora, knyttes deltakelsen i disse foraene i størst mulig utstrekning til ansatte i DA og domstolene som arbeider med saksvekst, kompleksitet og rettspolitiske spørsmål.</p> <p>Norske deltakere som deltar i internasjonalt arbeid relatert til domstolene, inviteres jevnlig til møter med de i DA og domstolene som arbeider med rettspolitikk, saksvekst og sakskompleksitet.</p>
--	--	--

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>Digital fornying</p> <p>Det vises til punkt C. Digital fornying under strategiområdene i Strategisk Plan 2014-2020.</p> <p>I Europa er det store variasjoner i mht.</p>	<p>DA er til enhver tid oppdatert i forhold til internasjonal utvikling innenfor IT-utviklingen på domstolsområdet.</p> <p>DA har etablert kontakt med domstoler og domstol-</p>	<p>DA følger med på det som skjer innenfor digitalisering av domstoler i Europa og i andre særlig interessante land.</p> <p>DA styrker kontakten med de øvrige nordiske lands domstoladministrasjoner både på</p>

<p>digitalisering av domstolene. Det er ikke alltid god sammenheng mellom digitaliseringsnivå og effektivitet/kvalitet.</p> <p>Det internasjonale samfunn har investert mye de senere år for å gjøre domstolene i tidligere Øst Europa mer transparente og effektive.</p> <p>Generelt kan det sies at de nordiske og de baltiske land, Nederland, Østerrike, Tyrkia og Spania har kommet lengst.</p> <p>Globaliseringen av teknologiindustrien gjør det relevant for Norge å følge med på utviklingen selv i fjerntliggende land, slik som USA, Canada, Australia, Singapore og Japan.</p>	<p>administrasjoner i andre land som har kommet lenger enn Norge på digital fornying.</p>	<p>strategisk ledernivå, og på IKT teknisk nivå</p> <p>DA styrker kontakten med de baltiske domstoler, særlig Estland.</p> <p>DA fortsetter å arbeide aktivt med IKT relaterte problemstillinger innenfor institusjoner som CEPEJ og ENCJ.</p>
--	---	--

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>Kvalitet og kompetanseutvikling</p> <p>Det vises til punkt D.</p> <p>Kvalitets- og kompetanseutvikling under strategiområdene i Strategisk Plan 2014-2020.</p> <p>Flere europeiske institusjoner arbeider aktivt for å heve kompetansenivået til aktører innenfor domstolene på menneskerettighetsområdet og innenfor EU/EØS rett.</p>	<p>DA er på høyde med beste internasjonale praksis i forhold til kompetanseutvikling for ansatte i domstolene og DA.</p> <p>DA tar i bruk de relevante kompetansebyggende tilbudene for ansatte i domstolene som særlig Europarådet og institusjoner tilknyttet EU tilbyr.</p>	<p>DA avklarer på hvilken måte institusjoner som ERA (Europäische Rechtsakademie), og HELP-programmet innenfor Europarådet kan supplere nasjonale kompetansetiltak.</p> <p>DA vil fortsette med sitt engasjement i følgende organer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SEND • Nordisk samarbeid mellom Domstoladministrasjonene • Nordisk samarbeid på Jordskifteområdet • European Judicial Training

<p>Videre er det flere land i Europa som har kommet langt i å utvikle og vedta ny metodikk for opplæring av dommere og andre ansatte i domstolene.</p> <p>Med bakgrunn i de nære relasjoner mellom de nordiske land, vil fortsatt styrking av nordisk samarbeid være prioritert område for kompetansearbeidet i norske domstoler.</p>		<p>Network (EJTN)</p> <p>EJTN ble grunnlagt av institusjoner med ansvar for utdanning og etterutdanning av dommere og påtalemyndighet i EUs medlemsland.</p>
---	--	--

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>Media og åpenhet</p> <p>Det vises til punkt E. media og åpenhet under strategiområdene i Strategisk Plan 2014-2020.</p> <p>Gjennom sitt internasjonale arbeid opparbeider DA kunnskap om internasjonal domstolutvikling.</p>	<p>DA er synlig som den primære kilde til kunnskap om internasjonal domstol-utvikling.</p>	<p>DA bruker egnede kommunikasjonskanaler til å spre sentral kunnskap om internasjonal utvikling på domstolområdet.</p>

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>DAs virksomhet</p> <p>Det vises til punkt F. DAs virksomhet under strategiområdene i Strategisk Plan 2014-2020.</p> <p>Internasjonalt arbeid er med</p>	<p>Internasjonalt arbeid fremstår som en utviklingsmulighet for ansatte i DA som alle enheter får anledning til å delta i.</p>	<p>DA arbeider aktivt for å knytte de internasjonale aktiviteter opp mot de deler av DA hvor aktiviteten naturlig hører til.</p> <p>Internasjonalt arbeid i DA koordineres med annet arbeid i</p>

<p>på å synliggjøre DAs rolle som nasjonalt organ.</p> <p>Internasjonalt arbeid kan bidra til å skape eierskap blant medarbeidere i DA til den rolle hver enkelt medarbeider har. Dette bidrar til økt forståelse for viktigheten av arbeidet som utføres i DA, og bidrar til å heve kvaliteten på de tjenester som DA tilbyr overfor domstolene og andre aktører.</p> <p>Internasjonalt arbeid innebærer en mulighet for ansatte til å opparbeide kunnskap om engelsk domstolsterminologi.</p>		<p>virksomheten for å sørge for at utbyttet av det internasjonale arbeidet optimaliseres.</p> <p>.</p>
---	--	--

Målområde	Utviklingsmål	Handlingsplan
<p>Rettsoppbyggende arbeid</p> <p>Det er i Norges interesse at europeiske domstoler og rettsvesen fungerer optimalt.</p> <p>Domstolene i Norge er velfungerende og kan bidra med kunnskaps- og erfaringsoverføring til andre land i Europa.</p> <p>DA har opparbeidet ekspertise i drift og utvikling av domstolene som kan være verdifull for andre land.</p> <p>EØS-midlene utgjør en sentral del av norsk utenrikspolitisk satsing i Europa. Justissektoren generelt og domstolene spesielt er et prioritert område for støtte fra EØS-</p>	<p>DA deltar som donor programpartner og prosjektpartner i neste periode av EØS-midlene 2014-2019.</p> <p>DA gjør Balkan til satsingsområde for rettsoppbyggende arbeid.</p> <p>DA fortsetter å innta en positiv holdning til studiebesøk fra utenlandske domstoler.</p> <p>DA fortsetter å arbeide aktivt med rekruttering av dommere til prosjekt som Styrkebrønnen finansierer.</p> <p>DA er en synlig samarbeidspartner for Europarådet og andre internasjonale organisasjoner som arbeider</p>	<p>DA arbeider aktivt overfor Utenriks-departementet og Financial Mechanism Office i Brussel for å legge til rette for optimal deltakelse fra DA og norske domstoler i 2014-2019 perioden.</p> <p>Gjennom prosjekter finansiert av Utenriks-departementet bistår DA land på Balkan med utviklingen av sine domstoler og domstoladministrasjoner.</p> <p>Der hvor det er naturlig samarbeider DA med Europarådet og/eller andre relevante internasjonale organisasjoner.</p> <p>DA inntar i en restriktiv holdning til å engasjere seg i</p>

<p>midlene.</p> <p>DA og norske domstoler har deltatt i oppbyggingen av domstolene på Balkan siden slutten av 1990-tallet. En videre utvidelse av EØS-området vil omfatte Balkan. Blant annet derfor er området prioritert av Utenriksdepartementet.</p>	<p>med utvikling av domstolene i Europa.</p>	<p>rettsoppbyggende aktiviteter utenfor Europa. Unntaket kan være enkeltstående aktiviteter etter henstilling fra norske myndigheter eller internasjonale organisasjoner hvor Norge deltar.</p>
--	--	---